

Letnik 28, št. 12
DECEMBER 2008

V TEJ ŠTEVILKI

- ◇ LUČ MIRU
- ◇ POLNOČNICA GRAJSKEGA...
- ◇ BREZ DUHOVNE KULTURE...
- ◇ SREČANJE ZAKONCEV

ADVENTNI DNEVI

Takole, dočakati nam je bilo adventni čas. Gospod nas očitno še želi uporabiti tukaj za kaj koristnega, sicer nas ne bi bilo. In kako bomo izkoristili ta čas, ki nam je darovan?! DAROVAN. Kaj že človek naredi z darilom? Če je lepo zavito, ga ogleduje in občuduje. Potem ugotavlja, kaj bi bilo v njem. Počasi ga odvija in nato, ko je razkrito, ga ponavadi razveseli, če ne celo navduši. In mu je toplo pri srcu. Aja, kaj pa zahvala zanj in misel, kako skrbno je darovalec izbiral darilo, ga lepo zavijal ...

In Gospod takole vsak dan pripravi za nas darilo: nov dan. Včasih obsijan s soncem, torej z lepo pentljico. Če bo sneg, bo snežnobela! Se ga razveselim? Potem imam na razpolago cel dan, da odkrivam, kaj mi je Gospod vanj zavil. Se znam razveseliti ljudi in dogodkov, tudi če niso po mojem okusu?! In zahvala?! In misel na darovalca, ki mi je vse to pripravil? Kaj je imel v mislih, da mi je poslal na pot ravno tistega človeka, ki me vedno spravi v slabo voljo? Ali pa onega, ki se kar naprej smeji, da ne morem ostati ravnodušna?! Ki mi daje sozakonca v različnih odtenkih; otroke, ki so osvetljeni z žarometi in posuti z bleščicami, včasih pa zaviti v meglo ali neproderno temo? Sodelavce, ki so vsi tako pametni, da se čudim, kako so sploh še na tem delovnem mestu? Voznika, ki mi z nasmeškom da prednost? Advent, čas pričakovanja Tistega, ki je enkrat za vselej, v

vsem zgodovinskem času presekal temo: tam pred dobrimi 2000 leti. A jo seka tudi danes. Mojo in tvojo, dragi Zemljan! Midva takrat še nisva živela. A je to naredil, ker sva že bila v njegovih mislih. Ampak seka jo tudi danes, vsak dan – če mu le dovoliva!

Advent je spet nova priložnost! Za našo počasnost verovanja in spoznavanja in spreobračanja. Ja, prav tega. Ravno se mi zdi, da sem že tako v redu, da sem že kar zadovoljen sam s seboj, pa se zgodi kakšna stvar, da se zagledam v realnosti: kakšno revše vidim. In to revše sem jaz, ki sem se še včeraj napihovalo od zgledega življenja! Dnevi so krajši, noči daljše, človekov bioritem se upočasni. UPOČASNI? Je to res?

Ne, saj je vendar decembra največ dela: zaključni računi, obračuni, roki za pošiljke se iztekajo, šefi pritiskajo; otroci imajo same nastope, starši jih komaj vozijo sem in tja in ker sta oba zaposlena, imata

še cel kup datumov z novoletnimi zabavami; darila je treba nabaviti, toliko je teh obdarovanj, kar trije »dobri možje« so, pa kataloge je potrebno pogledati, kam bomo šli za polnočnico. Ali bi šli na bazen ali gremo v hribe: tam je tako romantično, z baklami bomo šli k polnočnici ... Kako naj vse to zmoremo? Kava, veliko kave, redbul, čajčki pa kakšna tabletkita ...

Počakajmo malo. Ritem narave (in ker je človek del narave, smo se učili) se upočasni, takole navidezno in dejansko zemlja globoko počiva. In to z namenom, da bo pripravljena na novo rast in rodovitnost. Kaj pa dela današnji človek na temle slovenskem

koščku zemlje? Zdi se mu, da mora vse narediti, preobrniti vse Tuše, Špare, da ne bo zamere, še Merkatorje ...

Današnji kristjan ne more imeti veliko skupnega z zgoraj opisanim decembrskim življenjem. Čeprav, roko na srce, nas ta val lahko zelo hitro odnese. Ampak ni prav, da se mu prepustimo. Najprej: ta nori ritem je daleč od naravnega in kdor dá kaj na svoje zdravje, se mu bo izognil. A da se ne da? Res, če imamo majhne otroke, bolne, starejše, potrebne pomoči ... Ali pa delamo v takem podjetju, kjer nismo več delavci z dostojanstvom, temveč novodobni sužnji ... Vseeno še ostanemo nekaj »rezerve«: naša mi-

selnost, ki jo imamo mnogi, ki se imamo za »kar v redu« kristjane, če že ne zgladne. Omenim naj samo adventne venčke, darila in potovanja. V družbi izobilja si delamo probleme s tem, da bomo imeli vsako leto drugačni adventni venček. Enega za vhodna vrata, drugega za v kuhinjo; s samimi venčki seveda ni nobenega problema. Ta je v nas. Povejmo odkrito: čisto vseeno je, kakšen in iz katerega materiala je, tudi lep naj bo (lepota vendar plemeniti!); a za kristjana velja le molitev ob venčku, vse drugo je okras! Zaustaviti se ob njem kot posameznik, kot družina, usmeriti svoje misli in čutenje k tistemu Več – samo to šteje!

Darila: naj povem svoje mnenje o 3 »dobrih možeh«. Za kristjana je popolnoma nesprejemljivo tako izenačevanje! To je potrebno otrokom jasno povedati, oz. jih že od malega v tem vzgajati, kar pa ni lahko. Za izvor tako dedka Mraza kot Božička vemo in ni treba nobenega opletanja pa opravičevanja in cincanja. Mi bi radi kar vse: bili malo kristjani in malo pogani.

Božične počitnice.

Pogruntavščina potovalnih agencij. Mnogi radi »spokajo« in gredo lepo za cel teden nekam, kjer nikogar ne

poznajo. Tam gredo tudi k maši, kar je seveda prav in lepo. Tudi spočijejo se in se vrnejo dobre volje. Ob vsem tem pa se vprašam: ali nismo kristjani občestvo? Ali ni to sodobni individualizem, sicer družinski, ko si rečemo: gremo, da se imamo dobro, ostali pa nas ne zanimajo? Potem se pa čutimo nesprejete, neukoreninjene v svoji župniji, otroci gredo spet po svoje. Seveda, saj jih niti lepi spomini ne vežejo na domačo cerkev, kaj šele kaj globljega!

Praznovanje je občestveno! In če že npr. kakšne štiri družine manjkajo, se to pozna! Tako

v cerkvi kot njim samim. Mogoče ne takoj, a čutenje z župnijo oz. z občestvom je pomembno.

Gospod nam daruje adventne dneve. Za našo poglobitev, za našo rast, za našo srečo. V vsakem dnevu (darilu) pa je zavito tudi občestvo. Bom pred njim bežal, ga bom ignoriral ali se bom z njim soočil, delil lepe in težke ure? Na meni je, da na te podarjene in milostne darove odgovorim z ljubeznijo.

Dopustimo, da nas Gospod vsak dan na novo preseneti! Odprimo svoja srca!

LjuT

LUČ MIRU IZ BETLEHEMA

Zopet prihaja veseli december. Trgovine bodo znova polne raznih akcij, ponujale bodo ogromno idej za darila za naše najbližje. V njih se bo trlo ljudi, ki si bodo polnili vozičke z igračami, hrano, obleko, darili in z mnogo nepotrebni stvarmi. Tovrstna dogajanja nam pokažejo, da Sloveniji na splošno ne gre prav zelo slabo. V materialnem smislu prav gotovo ne. Čeprav je tudi res, da so resnično potrebni tudi materialne pomoči.

Kako pa je v Sloveniji z duhovno dimenzijo? Tu pa lahko z gotovostjo rečem, da smo na psu. Namreč, če bi bili duhovno bogati, ne bi potrebovali toliko

Foto: Tina Hrovatič

teh zamaškov, kot so obleka, hrana, igrače, darila. Prav tako je z dojenčkom: ko je lačen, želi zamašek, ki je zanj steklenička. Z veseljem decembrom se od Betlehema po vsej Evropi širi t.i. luč miru iz Betlehema (LMB). Zdaj že verjetno vsi vemo, da gre za plamen, ki je vsako leto znova prižgan v betlehemski votlini, kjer se je rodil Jezus Kristus, ter da ne gre le za neko interno skavtsko idejo. Zamisel se je začela razvijati v Avstriji leta 1985 na televiziji ORF. Takrat so šli prvič po LMB. Na televiziji so imeli oddajo, kjer so ta plamen podarjali zdravi otroci vsem tistim otrokom, ki so bili kakorkoli hendikepirani. To so bili otroci in mladi z raznimi boleznimi, pa invalidni in ponesrečeni. Kdor takole trpi, mu verjetno ni lahko, ampak kdor trpi z Jezusom Kristusom, mu je gotovo lažje. Ta ideja se je z leti širila in se razširila tudi

po vseh slovenskih župnijah, še posebno tam, kjer so »doma« taborniki ali skavti.

Tudi v logaški župniji se skavti že več kot deset let trudimo, da bi LMB prejelo čim več ljudi. Večkrat smo k sodelovanju povabili različne skupine, saj bi radi, da pri takem projektu sodelujejo tudi drugi. LMB nismo ponesli le v cerkev, temveč tudi v Zdravstveni dom, v knjižnico, v vse osnovne šole in vrtce, h gasilcem, na policijo, k županu ... da bi si ljudje lahko tudi tam prižgali plamen; vsi namreč ne hodijo v cerkev. Nekajkrat smo šli kar od vrat do vrat. Ampak Logatec je velik. Zato smo se odločili, da vsi, ki ne morejo priti sami do plamena, sporočijo, da jih obiščemo mi. Lansko leto smo se odločili, da bomo za sveče zbirali prostovoljne prispevke, vsa zbrana sredstva pa poklonili logaški družini, ki je resnično potreb-

na finančne podpore. Družino smo zbrali skupaj z gospodom župnikom. Letos bomo naredili enako. Zato vabimo vse, ki poznate kakšno družino, ki bi potrebovala finančno podporo, da jo predlagate gospodu župniku. Poleg tega vas tudi prosimo, da nam sporočite naslove ljudi, ki ne morejo ali sploh ne hodijo v cerkev in so starejši ter osamljeni in si želijo družbe vsaj za kratek čas. Lahko pa jih sami obiščete, se z njimi malo pogovorite in jim pustite plamen. S plamenom samim ne moremo spremeniti sveta. Pomemben je namen in to je osrečiti drugega človeka. Osrečimo pa ga lahko le s samim seboj, in sicer s svojim časom, ki ga podarimo nekemu, da mu prinesemo plamen, s svojo besedo, s svojim nasmehom, ki pride z nami v povabljeno hišo.

S skavtskimi pozdravi

Tina Hrovatič

POLNOČNICA GRAJSKEGA FANTA

Grajski fantje – poimenovani po gornjelogaškem gradu, v katerem je bil dolga leta vzgojni zavod – so bili prepoznavni na vasi, kot smo takrat še lahko rekli v Logatcu. Že zaradi načina oblačenja, obnašanja in mnogih, večinoma neljubih dogodkov, so izstopali iz povprečja vsakdanjih življenjskih peripetij. Danes niso več, kot Logatec ni več

vas, ampak mesto, ki prehiteva samega sebe za ceno medsebojne otopelosti. Fantje pa so še vedno med nami in še vedno se jih drži tisti "grajski", čeprav zavoda že poldrugo desetletje ni več v njem. Zavodske stavbe so sedaj nove in njih prostori so svetli, a zgodbe naših fantov so težke in temačne, kakršen je bil grad, katerega spomin jih ne zapu-

sti. Pa naj pustim ob strani vse predsodke o vzgojnem zavodu kot odlagališču mladih, ki jim je, še preden so odrasli, spodrsnilo in jim brez pomoči ne bo uspelo vstati. Naj tudi z dolžnim spoštovanjem do pedagoške stroke, družbenih vzvodov in socialnih struktur zapišem povsem preprosto: le za ljubezen gre, ta pa ima le en obraz, a mnogo nedoum-

ljivih poti.

V zadnjih letih je bilo v zavod nameščenih več fantov z odločbami sodišč kot centrov za socialno delo. To pomeni, da so fantje, nameščeni v zavod, v težavah ne samo v svojem družinskem okolju, temveč tudi v navzkrižju z zakonom, v kriminalu in prepogosto v zlorabi drog. Večina jih prihaja iz socialno in ekonomsko šibkega okolja, od alkohola ali drugače razbitih družin, nekateri so zaznamovani z nasiljem s strani staršev, prav tistih, od katerih so pričakovali varnost in ljubezen. Prav ta čustveni primankljaj v veliki meri sproža agresijo pri fantih, zavod jim namreč postavi jasne vedenjske okvire, zagotovi varnost ter ponudi ljubezen. Z njo pa večina nima kaj početi. Niso je vajeni, ne prepoznajo je in v strahu pred njo pobegnejo ali pa se odzovejo na njim znani in domači način – z nasiljem. Tako do bližnjega kot do samega sebe. Mogoče je bil prav to vzrok, da sta dva naših fantov v tistem pozno jesenskem večeru pred sedmimi leti pobegnila predaleč. Usodna mešanica alkohola, tablet in drog je imela zapozneli učinek. Dežurni vzgojitelj tako ni mogel pravočasno prepoznati nevarnosti in smrt se je prikradla tiho kakor tat, in skrita pod plaščem noči, zavela nad zavodom. Zjutraj je bil eden mrtev, drugi, poimenujmo ga Peter, v globoki nezavesti. V zadnjem trenutku ga

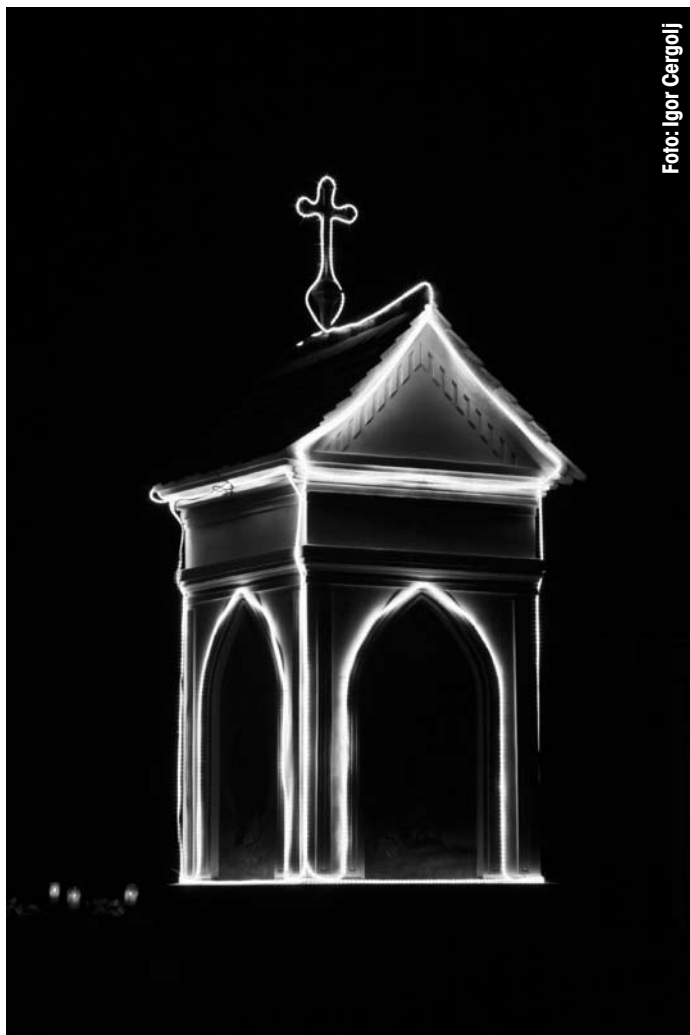

Foto: Igor Cergolj

je rešila zdravniška pomoč in minili so tedni, preden je bil odpuščen iz bolnišnice. V zavod se je vrnil konec novembra, ves tih in zaprt vase. Potem sem ga le nekajkrat srečal na dvorišču, saj pri delu, ki ga v zavodu opravljam, nimam neposrednega stika z gojenci, vedoč, da bi moral nekaj reči. Pa mi ni šlo, nisem našel besed. Dogodek je bil le premočan, senca nad zavo-

dom je hromila tudi mene. Kmalu pa se je le ponudila priložnost. Dan pred božičem, popoldne pred svetim večerom, preden so fantje za praznike odšli domov, smo imeli tako kot vsako leto zaključno novoletno prireditev. Vzgojitelji, polno zaposleni s pripravami programa, so me prosili, da bi ga povezoval. Ni bilo težko, po uvodnem pozdravu so stvari stek-

le same od sebe. In potem še simbolična darila, ki so bila že pripravljena, le še voščiti je bilo treba in reči vsakemu nekaj besed. Vseeno sem čutil nedorečenost in prijetno vzdušje je bilo le navidezno. Petra sem pustil čakati prav do konca, na vrsto je prišel zadnji, z njim sem želel zaključiti večer. Dejal sem mu, da sem vesel, da je še med nami in da je bil poklican nazaj z one strani ravno zato, ker njegovo poslanstvo na tem svetu še ni izpolnjeno. Kakšno je, mora sedaj ugotoviti sam. Izpolnil pa ga bo le, če bo zaupal in nikoli več bežal, ne pred samim sabo, ne pred bližnjim in še manj pred ljubeznijo, ki

edina odrešuje. Ker ta je tu. V nas vseh je, le da jo nekateri potlačijo v temo srca, ki zato zakrknje, trpinči človeka in ta zato sočloveka. Tem ljudem, ki nas v življenju tako prizadevajo, pa je treba znati odpustiti zato, da bi odrešili sebe. Odpustiti pa je mogoče le v ljubezni, rojeni prav na sveti večer. In da bo vedel, kako je z njenim rojstvom bilo, mu preberem še iz svetega evangelija po Luku berilo polnočne svete maše.

Minilo je še nekaj mesecev, potem pa je bil Peter odpuščen iz zavoda. Njegove poti nisem sledil in življenje v domu se ju utirilo nazaj v običajnost.

Po nekaj letih pa je iz tujine,

iz enega od centrov za osvobajanje odvisnosti od drog, v zavod prispelo njegovo pismo. Zapiše, da je kar dobro in da bije trdo bitko v upanju na zmago, ki ga bo popeljala iz mraka, v katerega je zataval. Preden pa zaključí pisanje, prosi, da me vprašajo in sporočijo, kaj sem mu tisti večer prebral.

Večkrat se spomnim na Petra. In tudi letos, kot vsako leto od takrat, bo, kot da bi stal ob meni pri polnočni maši, prav takrat, ko bo pod cerkvenimi oboki zadonelo: "Tiste dni je izšel ukaz cesarja Avgusta, naj se popiše ves svet ..."

Jan

BREZ DUHOVNE KULTURE NI ZDRAVE DRUŽBE

Prav zdaj, ko si vlada prizadeva, da bi uredila in bolj učinkovito oblikovala naše zdravstvo, zdravstveno-negovalno osebje po bolnišnicah, predvsem pa po domovih za starejše, vse bolj razglablja o čustvenih potrebah bolnikov. Postavljajo se zahteve po sredstvih za te neproduktivne skupine, kot so stari, prizadeti in umirajoči. Skrb za ljudi, ki so v ekonomskem pogledu nekoristni, vztrajno in vse bolj glasno trka na vest tistih, ki so neposredno vpleteni v vsakodnevno soočanje s trpljenjem, v katerega so pahnjeni bolni in nemočni ljudje. Svet pa se ne deli na bolne in na tiste, ki skrbijo zanje, ker smo vsi ranjeni. V svojih srcih nosimo dragoceno ljubezen, ki je potrebna za ozdravljenje narodov. Manjka nam le poguma, da bi jo dali najbolj potrebnim.

Doktor Jože Skvarča je eden tistih pogumnih zdravnikov, ki zagovarja »mobilizacijo« vseh vpletenih. Največ možnosti vidi v preoblikovanju miselnosti, da pripada prvi generaciji v razširjenih družinah, potem,

ko se je iztrošila in dozorela, mesto v domu za starejše. Je zagovornik medgeneracijskega sobivanja v domači družini in dobro razvite zdravstvene oskrbe na terenu. To je tako imenovani skandinavski način

oskrbe starejših. Prepričan je, da starim ljudem, ki so se znašli v domu, največ gorja in trpljenja povzročajo občutki zapuščenosti in »pozabljenosti«. Spominja se matere, ki je rodila enajst otrok, od katerih

si nihče po več tednov ni zmo- gel najti časa za kratek obisk. Pri svojem delu v ambulan- ti in na terenu si je vsa leta prizadeval živeti duhovno prisotnost v smislu biti zra- ven, buden, razpoložljiv; pre- prosto: biti prisoten. Njogo- vo razmišljanje je še vedno prežeto z maziljenjem priza- detih in umirajočih z dragoce- nim nardinim oljem, ki danes najbolj jasno razodeva Kri- stusovo ljubezen. Zdravniška služba je zanj poklic, kjer zdra- vnik s Kristusom deli službo zdravljenja, odpuščanja, »umivanja nog«. Saj ko to

dela, je vpleten v celotno dra- mo odrešujočega trpljenja. Zelo rad se spominja svojega dragega očeta. Bil mu je učitelj in zgled v mnogih pogledih, še najbolj pa ga je zaznamovala očetova pripravljenost poma- gati drugim. Ko je komaj do- polnil pet let, se je na pretre- sljiv način srečal s človeškim sovraštvom in hudobijo, ki je zmožna ubijati. Pogled na ranjenega očeta je v malem dečku prebudil vse sile, ki so vodile do zdravniškega pokli- ca. Srečanje z osornim zdra- vnikom, ki je zdravil njego- vega očeta, je v otroški duši

postalo humus, na katerem je vzklila in zrasla odločnost, da ne bo nikoli ravnal z bolni- mi ljudmi na tak način, če bo kdaj zdravnik. Poklicna pot, po kateri je hodil, se je spr- va zdela precej negotova. Eko- nomska situacija v družini mu v času, ko je končal osnov- no šolo, ni omogočila, da bi takoj zadovoljil svojo željo po izobraževanju. Počakal je, da je šolanje končala starejša se- stra, ki je potem, ko se je za- poslila, poskrbela tudi za šolanje mlajšega brata. To izkustvo ga je že v mladih le- tih naučilo, kako pomembna

je medsebojna povezanost v družini. Maturo je opravljal na danes najbolj prestižni gimnaziji, ki se je v njegovih časih imenovala III. Državna gimnazija Bežigrad. Po uspešno zaključenem študiju na medicinski fakulteti se je zaposlil v domačem kraju. Začetki njegovega dela so v ambulanti zajemali vse generacije, poleg tega pa še vsak mesec tudi po sedemdeset obiskov na terenu. Ko se je zaposlil, so bili ljudem v terensko zelo razvejanem Logatcu na voljo le trije zdravniki. Čez čas se je usmeril na zdravljenje starejših. Poleg odgovornega in napornega dela se je nenehno spopadal s takratnimi oblastniki, ki so krojili usode neuklonljivim posameznikom. Z grenkobo se spominja časa, ko so zaradi laži in podtikanja stvari prišle tako daleč, da sta oba z ženo, višjo medicinsko sestro, poiskala službo v drugem zdravstvenem domu. Ker pravičnemu vedno stoji ob strani Bog, so se v tej mučni situaciji našli odgovorni ljudje, ki so z močjo svojih položajev dosegli, da z odhodom ni bil izgubljen za bolnike, ki so ga imeli radi in so znali ceniti njegovo strokovno, predvsem pa človeško plat. Kot kristjan je hodil svojo pot tako, kot ga je učil oče. Nekateri dogodki iz tistega časa se danes slišijo kot žalostne smešnice, v katerih so največ zglobljali vsi, ki so jih morali uprizarjati po nareku preverjenih kadrov. Eden od mnogih je tudi ta, da

dr. Skvarča ni smel kot zdravnik s končanim podiplomskim študijem s področja gerontologije opravljati pregledov v ambulanti Zveze borcev, ker je bil zaradi hoje za Kristusom ožigosan in s tem neprimeren. *»Ne vračajte hudega za hudo in ne sramotite tistega, ki vas sramoti. Nasprotno, blagoslovljajte, ker ste bili poklicani v to, da bi bili deležni blagoslova.«* (1. Pt., 3,9). Tako ga niso prezrli v Olimpijskem komiteju, kjer so mu podelili priznanje za razvoj nogometa v slovenskem prostoru. Malce hudomušno se nasmehe, ko pove, da je priznanje podpisal predsednik OK, g. Samaran. Nogomet je pri njegovem stresnem in napornem delu eden redkih hobijev, kjer si je, ko je bil še aktiven igralec, razgibal telo in napolnil duha. Dandanes nogometa ne igra več, je pa še vedno prisoten v klubu in skrbi za zdravstvene preglede igralcev.

Po osamosvojitvi Slovenije so se v družbi začeli spreminjati togi nesmisli partijskih pravil. Za življenjsko delovno pot, ki jo je prehodil v domačem zdravstvenem domu (po osamosvojitvi je opravljal tudi funkcijo direktorja), je dobil občinsko priznanje za razvoj zdravstva in zdravstvenega doma. Z zadovoljstvom zre v napredek stroke, za katerega si pri svojem delu neprestano prizadeva.

Še vedno je aktiven in skrbi za ljudi v Domu Marije in Marte. Pri delu opaža, da domo-

vi za starejše vse bolj postajajo negovalne bolnišnice. Ob tem opozarja, kako pomembno je nenehno izobraževanje zaposlenih, timska obravnava posameznika, ki ga sestavljajo poleg internistov tudi psihologi in socialni delavci, najpomembnejše pa je sodelovanje s svojci. Premalo je pogovora, kar je posledica, da se sožitje med ljudmi podira. Negovanje lepih medsebojnih odnosov je zanj duhovna kultura, ki vodi v zdravo družbo. Opaža, da je v raznih oblikah v silovitem porastu demenca, in prepričan je, da je eden glavnih vzrokov za to *»razgradnj«* človekove psihe prav enoumje, v katerem smo živeli po vojni, saj v njem ni bilo prostora za poglobljanje smisla človekovega bivanja.

Dr. Skvarča je iskriv sogovornik, brez dlake na jeziku. Zagotovo s ponosom nanj zrejo njegovi trije otroci (eden od sinov si je kot otrok želel, da bi bil oče vodovodar, ker bi potem lahko šli na morje), predvsem pa žena, ki ga je povsem razumela v njegovi nenehni razpoložljivosti za druge. Kot zaprišežen naravoslovec ima rad svoj vrt in rastlinjak, kjer prideluje povrtinino, že več kot petdeset let pa poje Bogu v čast in slavo v Mešanem cerkvenem zboru. *Blagor tistim, ki so v tišini srca poslušali tvoj glas in ti odgovorili.*

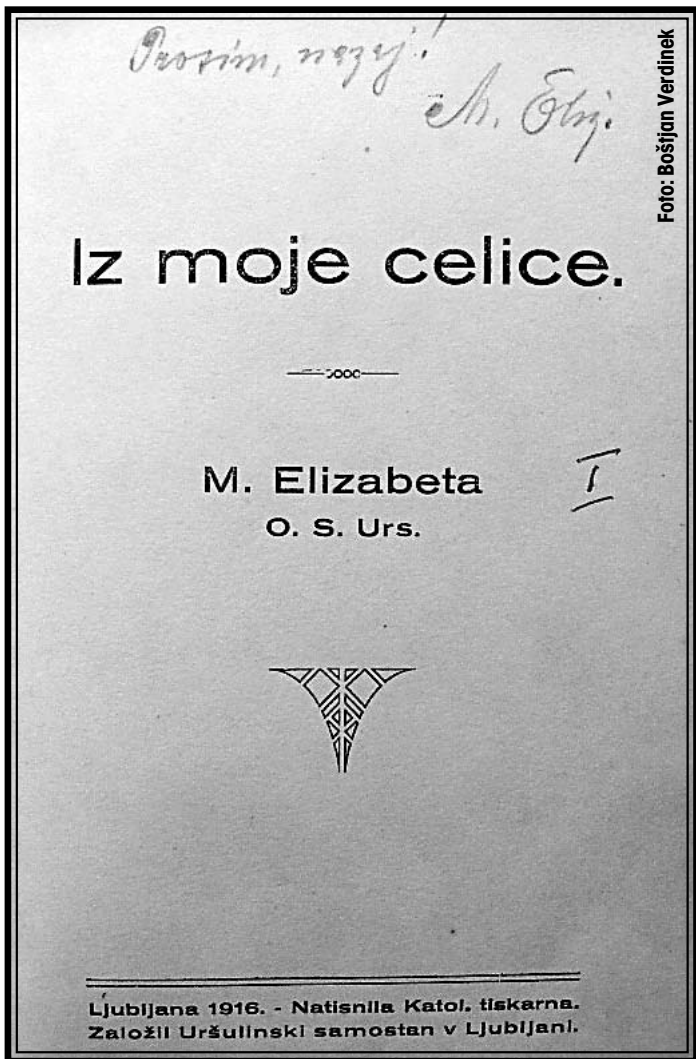
Srečno še naprej, spoštovani doktor!

Metoda

M. Elizabeta je imela velik pesniški talent. Da ji ga je podaril Stvarnik, se je zelo dobro zavedala, za to mu je želela tudi posvetiti vse svoje delo. To ji je tudi uspelo, kar dokazuje njen obširni pesniški opus. Svoje delo je izdala v več knjigah, najbolj znane so: Cvetje na poti življenja (izdana leta 1919), Iz moje celice I in II (izdani leta 1916 in 1923) in Slava sveti hostiji (izdana leta 1935). Poleg njih je iz francoščine prevedla knjige: Srčni rubini sv. Male Terezije, Bog, vir veselja in Glas iz vic. Njene pesmi izžarevajo doživetja, ko se je srečala s svetom, z naravo – božjim stvarstvom, ali pa na primer, ko je našla svoj ideal, živega Jezusa, pod podobo kruha. Posebno je bila usmerjena ravno v tabernakelj, v sveto hostijo:

»Odpert stoji tabernakelj,
ob njem kadilo kipi,
v monštranci hostija bela
v večni luči žari.«

V pesmi je izrazila svoje doživljanje iz samostanskega življenja; pesem ji je pomenila molitev, pogovor z Bogom, meditacijo, izraz globoke hvaležnosti svojemu Stvarniku. Njena poezija je sad najglobljih čustev, ki privrejo iz globin duše, je jok in smeh, hrepenenje in molitev srca, ki ljubi Boga. Vabi na pravo pot in odpira pogled v večnost. Njene pesmi so mnogoterim odprle pot k veri,

ki je neizmerna sreča in je nikjer drugje ni najti.

Svojemu nadzemeljskemu idealu Kristusu je zapela v sonetnem vencu: Slava tebi, Jezus. Svojo srečo je izrazila Bogu v Sonetih sreče. Za oblikovno izvirnost in raznolikost se ni posebno tru-

dila, njene rime so včasih monotone, rada je večkrat ponavljala isti motiv, a vedno v isti obliki. Želela je le častiti Gospoda. Na razne kritike njenih pesmi je bralcem odgovorila kar s pesmijo:

*»Ne vprašajte me več zakaj
le Njemu moja duša poje,
kar našla v njem sem sreče raj,
ljubezen vodi strune moje.«*

Od gospe Franje Tavčar, soproge pisatelja Ivana Tavčarja, je prejela pismo, v katerem piše, da je pisatelj na smrtni postelji želel poslušati branje njenih pesmi. S solznimi očmi je dejal svoji ženi: »Velika je žena in srečna, ker smotrno stopa k svojemu cilju.«

Za svoje pesniško delo je od narodne vlade oktobra leta 1945 prejela priznanje, da je zaslužna za kulturo slovenskega naroda. Kot učiteljica in pesnica je bila uvrščena med kulturne delavce.

M. Elizabeta je bila zelo globoko verna, veliko je preklečala pred tabernakljem in premolila več rožnih vencov kot katerakoli druga sestra. Njen duševni obraz kažejo zapiski, ki jih je zapustila po svoji smrti. Večino jih je dala že pred smrtjo uničiti, ohranil se je le pisni dokument »Moja lepa pot«. V njem je razbrati, kako se je vsa posvetila Presvetem srcu Jezusovem in mu namenila vsakršno dobro delo ali odpoved. Z močjo podpore svetega Duha ji je to zelo dobro uspevalo. Svojo globoko vero je utrjevala s pogostimi intenzivnimi duhovnimi vajami. Tako je že leta 1908 na duhovnih vajah spoznala, da je njeno edino vodilo in ljubezen Jezus, za katerega hoče storiti vse, da bi ga razveseljevala. Bila pa je tudi velika častilka sv. Jožefa. Ob svojem klečalniku je imela njegov preprosti kipec, ki jo je sprem-

ljal vse življenje. Neštetokrat je bila uslišana na priprošnje sv. Jožefa, le enkrat ne; ko je izmolila nad dvesto devetdnevnic, da bi našla primerno hišo za noviciat. Sv. Jožef je ni uslišal, ker je vedel, da prihajajoča vojna noviciatu ne bi prizanesla. Do sv. Jožefa je imela poseben odnos, bil ji je opora pri gmotnih in duhovnih težavah, vanj je imela otroško zaupanje, za vse prejete dobrote se mu je skušala tudi oddolžiti. Tako se je zgodilo, da je hotela v samostan vstopiti novinka, a je tisto leto vstopilo že toliko novink, da jih niso mogli več sprejemati. M. Elizabeta je sprejela novinko kot dolg sv. Jožefu in postala je srečna redovnica. Vedno se je spominjala, kako ji je sv. Jožef odprl vrata v samostan.

Ker je bila uršulinska družina leta 1947 preseljena v škofjeloški samostan, je zadnja leta svojega življenja preživela tam. Ker ji to ni bilo po godu, je bila to zanj velika žrtev. Poleg dušne bolečine je k njeni oslabitvi pripomogla še naduha, ki je kasneje prešla v srčno vodenico in jo priklenila na njeno celico. Le s težkimi mukami je lahko prišla v kapelo (bila je v istem nadstropju), kjer se je pripravljala na svojo zadnjo pot. Umrla je v noči na nedeljo, 14. marca 1954. Njene zadnje besede so bile odgovor na vprašanje predstojnice, če še kaj želi: »Boga, Boga, Boga.« Tako je v njej umrla tudi pesniška lira, ki je ustvarila toliko božjega poveličanja. Njen odhod v večno domovino so z molitvijo spremljale prednica in

dve strežnici; tako se je izpolnil čas, ki ga je pred leti opisala v pesmi:

*»Sam prišel takrat boš k meni,
željno te čakala bom,
sam me boš popeljal gori,
v moje duše svetli dom.«*

V nedeljo zjutraj so ji sestre izpolnile še edino željo, ki jo je imela na svetu in jo je napisala v pesmi:

*»Eno željo še mi izpolnite,
ko me več ne bo,
k zadnji adoraciji nesite
v revni krsti takrat mi telo
v samostanski kor.«*

Do pogreba je ležala v nunski cerkvi v Škofji Loki, v ponedeljek, 15. marca 1954, je bil slovesni pogreb. Vodil ga je škof Anton Vovk, ki jo je zelo cenil in jo v nagovoru v cerkvi označil kot vzorno redovnico, biser Cerkve in zavedno Slovenko. Njen grob je na škofjeloškem pokopališču med njenimi sosestrami.

Največ gradiva za te prispevke so mi velikodušno posodile sestre v uršulinskem samostanu v Ljubljani. Zato se še posebej zahvaljujem s. Jani in s. Juditi. Knjige, ki so mi jih posodile, sem shranil v elektronsko obliko in jih hranim v svojem arhivu. Po dogovoru so lahko dostopne tudi drugim.

Na fotografiji je naslovnica originalnega izvoda njene prve knjige, ki je bila izdana leta 1916.

Zgoraj je napis: »Prosim, nazaj!« in njen podpis. Pisava je njen rokopis, napisan pa je z navadnim svinčnikom in se je v knjigi zelo lepo ohranil, ni pa znano, iz kakšnega razloga je bil napisan.

Boštjan

SREČANJU ZAKONCEV – SLAVLJENCEV V OKTOBRU

Člani ŽPS so se letos zopet potrudili in povabili zakonce, da v župniji skupaj obhajajo okrogle obletnice zakonskega življenja in se s sveto mašo zahvalijo Bogu za skupno življenje moža in žene. Vstop v cerkev je bil svečan, gospe smo dobile v roko rdeči nagelj, zaigrala je poročna koračnica in v glavah prisotnih so se nehote pričeli motati spomini na dan izpred toliko in toliko let, ko sva si rekla "DA".

Vsi govori, prošnje in druga besedila so bili ena sama zahvala za skupno prehojeno pot zakoncev. Kako tudi ne? Ko se človek zamisli ob dej-

stvu, da sva se nekoč srečala ravno midva in se odločila, da bova najino ljubezen kronala s svetim zakonom, da se je potem začelo pravo življenje – z lepimi in manj lepimi stranmi življenja – se zaveda, da bi brez zaupanja drug v drugega, brez vere, da naju vodi ena velika ljubezen našega Stvarnika, brez odpuščanja drug drugemu in brez odkritosrčnega pogovora, ne preživel teh let. Ko si med mašo pogledal izraz na obrazih zakoncev, si jasno začutil, da je pri slehernem prisotna tako predanost in veselje nad sozakoncem kot trepetanje ob misli, da ga morada nekoč ne bo več. Kajti v

dvoje je vse lažje in pravijo, da si zvesti in predani zakonce postanejo celo na zunaj podobni. To se odraža pri vseh opraviilih, pri vzgoji otrok, pri odnosih do bližnjih. Res je, da v življenju ne gre brez konfliktov, vendar težave olajšuje odkritosrčen pogovor in človek zopet dobiva upanje v boljše čase.

Veselo vzdušje pač vsakemu prijia. V takem ozračju se je tudi zaključilo druženje zakoncev – slavljencev, in sicer s pogostitvijo pod kozolcem za cerkvijo ob zvokih župnikove harmonike.

Neda

PRAZNOVALI SMO KAR 204 LETA

V Domu Marije in Marte smo pred tedni praznovali 102. rojstni dan dveh oskrbovank.

Življenjska pot je gospo Anamarijo Kiry in gospo Terezijo Fortuna pripeljala v jeseni življenja v Karitasov dom v Logatcu.

Več let sta preživel celó v isti sobi. Stoletnico sta praznično obhajali skupaj, v družbi sorodnikov, županov občin Velike Lašče in Logatca ter sostanovalcev. Kmalu po tem je, žal, go. Anamarijo bolezen

prikovala na posteljo. Gospa Rezka, domačinka, je pa še vedno bistra, rada kaj prebere in pripoveduje o doživljajih svoje mladosti. Vedno je dobro razpoložena in je vesela, če jo kdo obiše. Takrat razvije svojo fantazijo in zgovorno pripoveduje. Velika ljubezen njenega življenja je bila knjiga, zato tudi zelo rada posluša, če kdo kaj prebere. Vesela je obiska nečaka Janeza, za katerega je vedno skrbela. Vedno je dobre volje in rada posluša

glasbo. Ob praznovanju smo si zaželeli, da bi nam še dolgo posredovala svojo življenjsko moč, saj se od oskrbovancev zelo veliko naučimo in si tako olajšamo težke trenutke v življenju, njim pa posredujemo nekaj razvedrila in zanimivosti iz zunanjega sveta. Ob 102. rojstnem dnevu smo jima zaželeli še veliko lepih dni in obljubili, da ju čez leto spet razveselimo s torto.

Prostovoljka AM

KOLEDAR

DECEMBER

2008

1. december – ob 18. uri sv. maša; po maši srečanje skupine KARITAS, ob 20. uri srečanje KATEHETOV.

2. december – srečanje birmanskih voditeljev.

4. december – kateheza za odrasle in mladino.

5. december – obisk bolnikov na domu; po maši molitvena skupina, srečanje MLADINE; ob 19.30 pevske vaje MePZ v veliki učilnici.

6. december – od 16. – 18. ure češčenje Najsvetejšega in priložnost za sv. spoved.

7. december – 2. ADVENTNA NEDELJA, sv. maša ob 8. in 10. uri, ob 14. uri večernice. Ob 20. uri srečanje članov I. zakonske skupine.

8. december – praznik Brezmadežne, sv. maša ob 8. in 18. uri; srečanje članov ŽPS.

9. december – kateheza za birmance.

11. december – kateheza za odrasle in mladino.

12. december – po maši molitvena skupina, srečanje MLADINE, ob 19.30 uri pevske vaje MePZ v veliki učilnici.

13. december – od 16. – 18. ure češčenje Najsvetejšega in priložnost za sv. spoved.

14. december – 3. ADVENTNA NEDELJA, sv. maša ob 8. in 10. uri; ob 14. uri večernice, ob 20. uri srečanje članov II. zakonske skupine.

15. december – ob 20. uri priprava na sv. krst.

16. december – začetek božične devetdnevnice.

19. december – po maši molitvena skupina, srečanje MLADINE, ob 19.30 pevske vaje MePZ v veliki učilnici.

20. december – ob 14. uri začetek SPOKORNEGA BOGOSLUŽJA, spovedovalo bo več spovednikov.

21. december – 4. ADVENTNA NEDELJA – KRSTNA; sv. maša ob 8. in 10. uri, ob 14. uri večernice, ob 20. uri srečanje članov III. zakonske skupine.

23. december – kateheza za birmance.

24. december – SVETI VEČER – sv. maša za družine in otroke bo ob 18. uri; polnočnica pa ob 24. uri.

25. december – BOŽIČ – Jezusovo rojstvo; sv. maša ob 8. in 10. uri. Pri polnočnici in obeh mašah na božič bo darovanje – »ofer« – za potrebe cerkve.

26. december – DAN SAMOSTOJNOSTI, državni praznik; sv. ŠTEFAN. Sv. maša ob 8. in 10. uri. Ta dan bo po sv. maši ob 10. uri blagoslov konj.

27. december – sv. Janez Evangelist: od 16. – 18. ure češčenje Najsvetejšega in priložnost za sv. spoved.

28. december – PRAZNIK SV. DRUŽINE; sv. maša ob 8. in 10. uri. Pri sv. maši ob 10. uri bo BLAGOSLOV OTROK.

31. december – 2. SVETI VEČER; sv. maša ob 18. uri in polnočnica v zahvalo za preteklo leto.